

ביאורים

¹⁵⁸ חטאו של יונה

מהדורת אור עציון

ואם נשאל כיצד הקדוש ברוך הוא, היודע הכול, בחר לשלוח את יונה לנינוה אף שיונה היה עתיד לברוח מן השליחות, שהרי אי אפשר שהוא לא ידע שיונה יברח ממנו?

התשובה היא שיונה נשלח כבר פעם אחת אל נינוה והלך וניבא להם לפני השליחות הכתובה בספר יונה. ואף על פי שהדבר אינו כתוב במפורש אנו מחויבים להאמין בכך מפני שני טעמים: א. שזוהי דרכם של הנביאים לקיים את ציווי האל. ב. ה' בחר רק בנביאים שיקיימו את ציוויו.

¹⁵⁹ מציאות כזו, שהנביא מוסר את שנאמר לו בנבואה אף שהדבר אינו מוזכר בתורה בפירוש, נמצא בתורה פעמים רבות, שהרי נאמר בתורה עשרות פעמים: "וידבר ה' אל משה לאמור, דבר אל בני ישראל וכו'" ולא מופיע בתורה שמושה באמת אמר זאת לישראל, חוץ ממקומות ספורים שנאמר בהם: "וידבר משה כן".

¹⁶⁰ כך גם כאן - יונה הלך לשליחות הראשונה - זו שלא כתובה בתנ"ך, וברח רק מהשליחות השנייה - זו המופיעה בתנ"ך, מפני שפחד שאם אנשי נינוה יחזרו בתשובה, הנבואה תבטל והעונש לא יגיע, וכשהנבואה תבטל יחשבו שהוא נביא שקר. לכן הוא יצא מארץ ישראל שרק בה שורה הנבואה.

¹⁶¹ כך גם מפורש בסוף הספר (יונה ד, ב): "אנא ה' הלא זה דברי עד היותי על אדמתי, על כן קידמתי לברוח תרשישה". בבריחה הזאת לא חטא יונה, מפני שה' עוד לא אמר לו שהוא שולח אותו עוד פעם אלא יונה ברח מארץ ישראל בכדי שה' לא ישלח אותו בעתיד אם כך הוא יחליט, אבל לא מדובר שהוא שלח אותו ויונה לא הסכים ללכת.

¹⁵⁸ ואם ישאל שואל איך נבחר יונה לשליחותו וברח ממנו, והחכם אינו בוחר מי שימרהו? אמר: כבר הסתכלתי בדבר יונה ולא מצאתי כתוב שאומר כי הוא לא הגיע השליחות הראשונה, אף על פי שלא מצאתיו גם כן אומר שהגיע אותה, אף חובתי להאמין בזה כדרך כל הנביאים ושהחכם לא בחר לשליחותו מי שלא יגיע, וכתוב מצאתי הכתוב אומר (בכמה מקומות) וידבר ה' אל משה לאמור, דבר אל בני ישראל לאמור, ואינו מפרש וידבר משה כן אל בני ישראל כי אם בקצתם. ¹⁶⁰ אבל ברח יונה משני דברים, שישלחהו פעם שנית בשליחותו, כי עלה בלבו כי הראשונה התראתה, והשנייה לאים ולהפחיד בענש, ופחד יונה שיעדם בדבר וישובו, ויסתלק היעוד ההוא, ויחסו אותו אל הפז, ויצא מן הארץ אשר יעדם הבורא שתהיה בו הנבואה. ¹⁶¹ וזה מפרש באחרית מאמרו (יונה ד, ב) אנא ה' הלא זה דברי עד היותי על אדמתי על כן קדמתי לברוח תרשישה. ולא היה עליו בזה חטא, מפני שלא אמר לו אלהיו הנני שולח אותך שנית, אבל היה זה דבר שעלה על לבו ודחה מה שאפשר להיות או שלא להיות, והשיבו אלהינו אל הארץ המיוחדת בהכרח, עד שנבא אותו ושלחו, ונשלמה חקמתו.

כיצד יתכן שיונה
נבחר וברח
משליחותו

והחכם - הקב"ה. הגיע - קיבל ומסר. כדרך כל הנביאים - שמקיימים ציווי ה'. בקצתם - במקומות מועטים. משני - מפני שני דברים. שיעדם - שיזהירם. ויסתלק - יתבטל, ולא תתקיים נבואתו. יעדם - הודיעם, הבטיחם. ונשלמה חקמתו - התקיים הרצון האלוהי.